

[Sundhedsministeren]

om informationen har nogen mulighed for at påvirke adfærden.

Da jeg finder denne oplysningsopgave meget, meget væsentlig, har jeg indsamlet ideer og erfaringer fra rundt om i landet for dels at få belyst, hvordan man udfører den oplysningsopgave, man er lovligt forpligtet til, og for dels også at få belyst, hvordan man supplerer denne lovbundne opgave. De oplysninger, jeg har fået indsamlet, er indarbejdet i et notat om nedbringelse af aborttallet, et notat, som jeg har sendt til samtlige borgmestre og amtsborgmestre her i landet til orientering og inspiration.

Her skildres altså en række initiativer, der er igangsat rundt omkring i landet, og der peges på ideer til, hvordan man kan rette en oplysningsindsats mod andre aldersgrupper end de helt unge.

Jeg kan sige, at det forslag til sundhedslov, som skal behandles her i Tinget om lidt, oprioriterer kommunernes opgave på forebyggelsesområdet. Jeg kan også nævne, at som et nyt initiativ starter Foreningen for Familieplanlægning en professionel telefonrådgivning den 1. januar 1992, en telefonrådgivning, hvor man anonymt kan ringe og få svar på spørgsmål om prævention, abort, kønssygdomme m.v. Rådgivningen er særlig tænkt rettet mod unge, men også andre kan benytte sig af den. Jeg tror, det er vigtigt, at vi bruger tidens muligheder, og meget tyder på, at telefonrådgivning hører til de rådgivningsformer, der er hensigtsmæssige.

Jeg kan også oplyse, at forebyggelse af abort er et prioriteret område i Sundhedsministeriets forsøgs- og sundhedspulje – en pulje, som det er lykkedes at styrke i indeværende finansår – og de ekstra midler skal støtte projekter vedrørende forebyggelse, herunder forebyggelse af abort.

Opgaven er meget væsentlig. Jeg ønsker, at opmærksomheden omkring opgaven stadig skærpes. Jo flere gode kræfter, herunder forældrenes, der arbejder sammen, jo større muligheder har vi for at nedbringe aborttallet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven og fotografiloven. (Vederlagsordning for uindspillede bånd).

Af Ole Vig Jensen (RV) m.fl.
(Fremsat 8/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Kulturministeren (Grethe Rostbøll):**

Når vi ser os omkring i Europa, kan vi godt være glade for den baggrund for et bredt kulturliv, vi har i Danmark, men det betyder selvfølgelig ikke, at der ikke stadig er områder, det kan være nødvendigt at tage op og gøre bedre. Det gælder måske især, når vi taler om skabende og udøvende kunstnere, der er med til at forny vores kulturliv og inspirere befolkningen.

Vi kan se, at med den helt nye teknik er der åbnet for ukontrollerede muligheder for at kopiere beskyttede værker uden betaling til ophavsmændene. Den båndkopiering, enhver kan foretage i dag, er af så høj kvalitet, at den stort set ikke afviger fra det originale produkt. Der er stort set ikke nogen forskel på lyd- eller billedkvaliteten. Den kopiering påfører jo kunstnerne et indtægtstab, og vi må huske, at kunstnerne ikke uden videre kan sikre deres interesser ved at kræve ekstra honorarer af udgiverne. Det ville føre til stigende priser og måske tilskynde til yderligere privat kopiering.

Hidtil har problemet været størst på musikområdet for komponister og musikere og sangere, men den nyeste teknologiske udvikling viser, at også privat kopiering af film og video er blevet et problem.

Folketinget har tidligere behandlet et tilsvarende forslag, der blev fremsat af S og SF sid-

[Kulturministeren]

ste forår. Det forslag, vi drøfter i dag, er fremsat af Det Radikale Venstre. Man ønsker at give kunstnerne en kompensation for det forbrug af deres værker og præstationer, som følger med privatkopieringen. Alle vores nordiske naboer og næsten alle EF-lande har fundet det nødvendigt at styrke de kulturelle nyskabende elementer i deres samfund gennem vederlag af den her foreslåede karakter.

Jeg har en meget positiv opfattelse af de kunstneriske og ophavsretlige sider af forslaget. På den anden side bliver jeg nødt til at repetere nogle af de forbehold, regeringen havde sidste forår.

Det er regeringens politik, at der ikke bør pålægges befolkningen nye afgifter, og selv om der her er tale om et vederlag, har det alligevel en afgiftspræget karakter, uanset at pengene ikke ville gå til staten, men til ophavsmændene og de udøvende kunstnere. Vi kan se, at afgiften ville medføre prisstigninger. Den kan også være med til at få grænsehandelen til at blomstre op, en grænsehandel, som vi netop har arbejdet på at fjerne ikke mindst i forhold til Tyskland.

Vi er desuden principielt betænkelige ved, at toldvæsenet pålægges yderligere opgaver i forbindelse med en privat organisations virksomhed. Vi må sætte spørgsmålstegn ved, om det overhovedet er muligt for toldvæsenet efter 1. januar 1993 at fremskaffe de ønskede oplysninger.

Lovforslaget synes også at forudsætte, at der skal ske en afgiftsregulering i forhold til udlandet. Det er et meget væsentligt punkt, som vi må se nærmere på, for hvis vi skal betale vederlag for musik, video, film i forhold til udlandet, må vi jo også forvente en gensidighed i forhold til Danmark. Det er selvfølgelig vigtigt, at de vederlag, der bliver opkrævet, i så høj grad som muligt tilfalder danske kunstnere og dansk filmproduktion. På det punkt savnes der klare internationale regler, og det hører med i regeringens forbehold, at vi ikke synes, reglerne i forhold til andre lande, i forhold til EF, er tilstrækkeligt afklaret.

EF-Kommissionen er på vej med et direktiv om disse ting, og det hører med til regeringens forbehold fra foråret 1990, som jeg gerne vil gentage her, at vi skønner, at en række tekniske spørgsmål vedrørende forholdet til andre lande, forholdet til EF, kræver en yderligere

afklaring. Det viste sig jo også sidste år, at Forbrugerrådet og forhandlerne havde en række tekniske forbehold. Vi vil gerne understrege disse forbehold over for lovforslagets udformning.

Vi vil positivt medvirke til en afklaring i udvalget. Vi vil fra regeringens side anbefale den ophavsretlige side, som er vendt mod kunstnerne, men vi vil på grund af den måde, lovforslaget er udformet på, ikke kunne stemme for det i den nuværende udformning.

Søren Hansen (S):

Jeg har læst dette lovforslag med den allerstørste interesse, og under læsningen slog det mig pludselig: Det her har jeg læst før. Faktisk genkendte jeg forslaget fra ord til andet, punktummer og kommaer og det hele. Det er nu heller ikke så mærkeligt, at jeg fik den tanke. Forslaget er identisk, for ikke at sige en afskrift, en kopi, af det forslag, som Socialdemokratiet og SF fremsatte sidste år.

Da det nu er et forslag, der har at gøre med ændring af netop ophavsretsloven, så havde man måske kunnet regne med eller forvente, at samme lovs § 3 i det mindste var blevet respekteret. I § 3 hedder det: »Ophavsmanden« – i dette tilfælde -mændene og -damerne – »har krav på at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik« – hvad god skik – »kræver, såvel på eksemplarer af værket, som når dette gøres tilgængeligt for almenheden.«

Det er ikke sket. Men nu ved forslagsstillerne, Det Radikale Venstre, hvordan man skal forholde sig, hvordan man opfører sig, når man en anden gang – hvis man gør det en anden gang – finder på at kopiere andres forslag. Lovforslaget her handler jo om afgift på bånd, ikke om afgift på afskrift af lovforslag, så det dér med afgiftens størrelse lader vi ligge til en helt anden gang. Undskyld jeg siger det: Det undrer mildt sagt.

I øvrigt er lovforslaget lige så godt, lige så udmærket, som da det sidste gang blev fremsat af Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet. Dengang, det var i foråret 1990, kunne lovforslaget ikke opnå radikal tilslutning. Til gengæld kan jeg love Det Radikale Venstre støtte til gennemførelse af vores – åh, undskyld, De Radikales lovforslag, eller hvordan det nu er, det er. Det er nu heller ikke så farlig afgørende. Vi støtter lovforslaget under alle omstændighe-

[Søren Hansen]

der, fordi lovforslaget er godt, fordi det fjerner en klar urimelighed over for de mennesker, som skaber kunst. Og kunsten skal man passe godt på, og det bidrager forslaget til.

Og så havde jeg som forslagsstiller – undskyld, som medforslagsstiller, eller hvordan det nu er – glædet mig til at takke kulturministeren for hendes tilslutning til lovforslaget. Jeg havde forstået, at kulturministeren havde ikke bare sympati, men også megen sympati for forslaget, og det ville have passet fantastisk smukt og godt med alle de mange taler, alle de mange interview, kulturministeren gav i starten af sin periode som minister, hvor der var tale om, at nu skulle vi – lidt i modsætning til forgængerer måske – i hvert fald med den nye kulturminister have kultur og kunst med stort K. Derfor ville det have passet fantastisk smukt i forlængelse af de mange taler, de mange interview, om kulturministeren havde tilsluttet sig lovforslaget. Men noget må jo være passeret siden; jeg skal ikke gøre mig klog på hvad, men et eller andet må være passeret.

Det er trist, fordi dette gode og fornuftige forslag burde have kunnet sikre sig en meget bred tilslutning her i Folketinget. Men det har i hvert fald Socialdemokratiets tilslutning.

Grethe Fenger Møller (KF):

Som det allerede er blevet fremhævet af andre, har denne sag været på Folketingets dagsorden sidste gang i foråret 1990 – da var det et forslag fra S og SF, hvilket vist ikke er forblevet ukendt i løbet af denne debat – og dengang gav Det Konservative Folkeparti også udtryk for skepsis over for forslaget.

Vi kan godt forstå, at man med fremsættelsen af dette lovforslag ønsker at løse de problemer, der er i forbindelse med, at man i dag meget nemt kan kopiere både lyd- og videobånd, og at man også, som kulturministeren sagde, kan gøre det med en meget, meget høj grad af kvalitet, således at det kan være fristende for nogle at gøre det. Det forstår vi godt, selv om man jo altid kan sige, det er svært at bedømme, om folk kopierer, fordi de selv gerne vil kunne høre eller se noget på et senere tidspunkt, eller fordi de vil have en større grad af udnyttelse ud af det.

Vi forstår godt motiverne til, at man har fremsat dette lovforslag, men vi er, som vi var det i 1990, også skeptiske over for elementer i

forslaget. Det er vi bl.a., fordi der i lovforslagets bemærkninger står, at det især er de kunstnere, der ikke har opnået helt så stor popularitet, som føler, at kopiering er en belastning. Denne begrundelse mener jeg harmonerer meget dårligt med de udenlandske erfaringer, man har gjort med en sådan afgiftsordning. I et af de helt store musikproducerende lande, nemlig England, har man helt opgivet en afgiftsordning, fordi denne afgift først og fremmest er til fordel for de meget populære og dermed veletablerede kunstnere. Tilsvarende erfaringer har man haft i Frankrig og i Tyskland, hvor afgiften er indført.

Men det, der for os er den største betænkelighed ved lovforslaget, er spørgsmålet om, hvordan det bliver opfattet, for selv om der er tale om en vederlagsordning, så er vi altså bekymrede for, om det i praksis kommer til at virke, som om man skal betale en form for afgift. Vi er bange for, at det kommer til at påvirke vores skattetryk indirekte, og vi ved også, at der kan blive problemer i forhold til grænsehandelen.

Vi ved, at før vi fik afskaffet punktavgiften på bånd, var der en heftig grænsehandel med bånd og plader, og vi er bekymret for, at hvis Danmark indfører en ny afgift på bånd, så vil denne form for grænsehandel genopstå. Dermed vil de danske forbrugere faktisk komme til at betale til den tyske ordning, og det vil ikke blive til gavn for danske kunstnere.

Endvidere er vi også bekendt med, at EF overvejer at komme med regler på dette område, og vi mener sådan set, det ville være mest hensigtsmæssigt at afvente, hvad der kunne komme af EF-udspil, således at man kan få ensartede regler dér.

Endelig mener vi, at hvis der skal ske mere grundige drøftelser om en sådan ordning, så kunne de måske passende indgå i de forhandlinger, der skal være om finansloven her i løbet af efteråret.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det var meget bevægende at høre hr. Søren Hansen. Faktisk måtte jeg knibe en tåre, og jeg vil godt indlede med at udtale min stærke medfølelse med og deltagelse over for hr. Søren Hansen. Jeg forstår hans sorg over, at han ikke selv nåede at fremsætte dette lovforslag igen, og det nåede han ikke, fordi der altså er

[Birthe Rønn Hornbech]

sket noget med forslagsstillernes parti; hr. Søren Hansen kan ikke huske hvad.

Men jeg vil da godt sige til hr. Søren Hansen og til forslagsstillerne, at det da i grunden er en lidt kedelig sag at skulle tage klar stilling til, for når man læser lovforslagets bemærkninger om de ophavsretlige problemer, de kulturpolitiske problemer, som teknologiens fremmarch giver os, så kan man kun være enig, og når man når til konklusionen om, at man gerne vil beskytte ophavsretten og kan påvise de urimeligheder, der er, så er man også enig. Det er det, der er problemet. For når løsningen er afgifter, så må jeg altså sige, at vi i høj grad deler ministerens betænkeligheder og indvendinger.

Det er ikke lige sagen med flere afgifter. Det er ikke lige sagen, at vi den ene dag i det ene ministerium forsøger at nedsætte afgifterne, forsøger at neutralisere grænsehandelen, og så arbejder på en anden måde i et andet ministerium.

Så vi er altså ud fra de synspunkter, som ministeren også har givet udtryk for – lad mig sige det på den måde – for tiden imod lovforslaget. Men vi vil meget gerne se på i udvalget, om der er andre muligheder, og om man på større international basis kan finde nogle fælles regler. For det er et problem, det, der er stillet op her, det er vi meget enige i.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det er jo et problem, siger fru Birthe Rønn Hornbech meget rigtigt. Det var det også sidste år, da Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet lagde det samme forslag på Folketingets bord, og det havde det været i en lang periode. Forud for det var det, at regeringen nedsatte et udvalg, der nærmere skulle undersøge sagen, og som nu har afsluttet sit arbejde osv. Hvilket beslutningsgrundlag mener fru Birthe Rønn Hornbech at man skal have for at kunne løse problemet? For jeg forstår, at problemet skal løses.

Problemets er stort, det er væsentligt, men er det så udtryk for den største form for politisk gennemslagskraft, når man står heroppe og siger: I øvrigt ved jeg ikke, hvad jeg skal gøre ved problemet? Sådan hørte jeg talen.

(Kort bemærkning).

Michael Kock (FP):

Kulturministeren udtrykker sig overraskende nok i og for sig positivt over for denne kunstnerafgift og nævner i den forbindelse, at der eksisterer vederlag af den her foreslåede karakter i andre europæiske lande.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge kulturministeren, om hun dermed, med »den foreslåede karakter«, også tænker på de vejledende afgiftssatser, som fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvor afgifterne på videobånd spænder mellem 4,20 kr. pr. time og helt op til 12 kr. pr. time. Hvis hun gør det, så kan jeg da oplyse, at i Vesttyskland gælder en afgift på kun 0,65 kr. pr. time, og derfor synes jeg ikke, man kan sige, at der gælder forslag af tilsvarende karakter i andre europæiske lande.

Jeg vil godt have en udtalelse om, hvorvidt der menes afgiftsstørrelser med den pågældende udtalelse.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Søren Hansen stillede mig et direkte spørgsmål. Han havde hørt mit indlæg, som om jeg stod og sagde heroppe fra Folketingets talerstol, at jeg ikke vidste, hvad jeg ville gøre ved problemet. Jamen det er da ikke forbudt, hr. Søren Hansen, at stå på Folketingets talerstol, når der er noget, man ikke kender svaret på, og sige, at det kender man ikke svaret på. Det er det, vi har udvalgsarbejdet til, hr. Søren Hansen.

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Det må blive en del af udvalgsarbejdet at se på forholdene i de øvrige lande, dels størrelsen af afgifter, dels anvendelsen. Det er en del af forslaget, at en overvejende del skal gå til de skabende og udøvende kunstnere, en del skal gå til almene formål, og jeg tror, det vil være vældig nyttigt for os alle sammen dels at se på det nordiske, dels at se på det europæiske, så ordningen bliver bedst mulig. Der er nemlig en lang række opbrud. Jeg ved, at man i Sverige er ved at ændre vederlagsordningen, så vi står åbenbart i et vadeded, hvor disse vederlag og afgifter, hvad vi nu vil vælge at kalde dem, er under forandring, og jeg synes, det er vigtigt at få koordineret det på en fornuftig måde med henblik på den gensidighed, som jeg fremhævede i min tale.

Pernille Frahm (SF):

Det er jo trist, når man synes, man har en masse gode pointer om ophavsret og den slags, at Socialdemokratiets ordfører så har ordet før én. Men jeg vil alligevel gerne sige tak for lovforslaget. Det har vi ventet længe på, faktisk lige siden Socialdemokratiet og SF fremsatte det samme forslag i 1990.

Vi støtter jo naturligvis forslaget, og vi kan kun beklage, at vi ikke er blevet tilbudt at være medforslagsstillere. Forslaget vil betyde et meget tiltrængt tilskud til de udøvende og producerende kunstnere, og vi håber på et meget hurtigt udvalgsarbejde.

Michael Kock (FP):

Nye skatter og afgifter burde være bandlyst i den nuværende økonomiske situation i Danmark, hvor der skal harmoniseres skatter og afgifter på omkring 30 mia. kr. de næste år, og en afgift, som skal gå til en kulturfond, er bestemt ikke Fremskridtspartiets kop te.

Nærværende lovforslag indeholder myriader af åbne spørgsmål. For det første er størrelsen af afgiften ikke fastlagt. Som jeg nævnte før, varierer afgiftsforslagene mellem 7 øre og 20 øre pr. minut. Det er mig en gåde, at man har valgt Finland som en af sine referencer, og at man ikke i stedet for betragter forholdene i Tyskland, hvor afgiften kun er en brøkdel af, hvad der fremgår af lovforslaget.

For det andet er lovforslaget fantastisk upræcist, i og med at det indeholder et uoverskueligt antal undtagelser. Afgiften skal refunderes til blinde, til døve, til handicappede, til bånd til eksport, til bånd til edb, til bånd til professionelt brug, til bånd til undervisningsbrug og til bånd, som Kulturministeriet i øvrigt mener bør undtages.

Så er der antallet af afgifter. Der skal gælde forskellige afgifter på forskellige spillelængder og på forskellige kvaliteter. Så vidt jeg har kunnet regne mig frem til, bliver der tale om ca. 40 forskellige afgifter. Hvem skal betale for administrationen af dette afgiftskaos, der både involverer båndimportørerne, toldvæsenet og den nye kulturorganisation?

I bemærkningerne anfører forslagsstillerne, at det ikke har været dem muligt at få oplyst størrelsen på salget af audio- og videobånd i Danmark. Det kunne man have spurgt audio-/videobåndleverandørernes brancheforening

om; det er ikke nogen hemmelighed. Forslagsstillerne aner derfor heller ikke, hvilke økonomiske konsekvenser forslaget vil få, hverken for Kulturfonden, for detailhandelen eller for staten i form af momstab.

En anden fejl i lovforslaget er, at man tager udgangspunkt i 3 timers videobånd og 60 minutters kassettebånd. 75 pct. af de bånd, der sælges i Danmark, er af en større spillelængde, og det betyder, at de eksempler på afgiftens størrelse, som fremgår af forslaget og den medfølgende pressemeddelelse, er forkerte. Afgiften bliver langt højere.

Man har heller ikke taget hensyn til, at afgiften skal betales af importøren, og at prisen for afgiften derfor pålægges varens pris. Når den så kommer ud i forbrugerleddet, er den både pålagt forhandleravance og moms, dvs. afgiften bliver 50 pct. højere, når den kommer ud til forbrugerne. Det betyder nogle prisstigninger på mellem 50 og 100 pct., hvis forslaget bliver realiseret.

Konsekvensen heraf bliver en halvering af det danske marked for audio- og videobånd. Det kan man se i Finland, som forslagsstillerne selv bruger som eksempel, hvor størrelsen af videosalget relativt kun er halvt så stort som i Danmark. Og det kunne man også se i Danmark før 1989, hvor vi havde en tilsvarende videoafgift.

Kulturorganisationen vil formentlig få en indtægt på mellem 50 og 150 mio. kr. Til gengæld vil staten tabe momsindtægter på næsten 40 mio. kr., og den danske detailhandel, som i forvejen er meget hårdt trængt, vil få et omsætningsstab på næsten 170 mio. kr. Hertil kommer omfattende grænsehandel, som igen vil blive et voldsomt problem. I Tyskland koster videobåndene nemlig kun mellem 35 kr. og 45 kr. I Danmark vil prisen, hvis lovforslaget realiseres, blive på omkring det dobbelte.

Så er der fordelingen af de påtænkte indtægter. De skal gå i to forskellige puljer, den ene til de kunstnere, som oftest bliver spillet i radioen eller vist på tv eller solgt i butikkerne; det er jo primært udenlandske kunstnere. Jeg forstår ikke, hvorfor vi i Danmark skal supplere f.eks. Michael Jackson og Madonnas millionindtægter. Den anden pulje skal så fordeles til udvalgte personer inden for kulturlivet. Denne måde at styre kulturlivet på ved at fordele til vennerne inden for kulturlivet kan Fremskridtspartiet bestemt heller ikke støtte.

[Michael Kock]

Meget tyder imidlertid på, at vi ikke helt kan undgå en afgift i og med, at mange EF-lande har indført afgifter, men i langt mere begrænset udstrækning end det foreslåede. Jeg synes derfor, at man skal afvente det EF-direktiv, som er lige på trapperne, så vi undgår en ny CO₂-sag. Loven kan også meget let tænkes at blive afskaffet ved et nyt folketingsflertal, hvis De Radikale får den vedtaget med støtte af de socialistiske partier.

Jeg mener således, at Folketinget bør afvise det radikale forslag og afvente det kommende EF-direktiv, så vi undgår lovforvirring, grænsehandel og et uoverskueligt bureaukrati.

Lysholm Christensen (KRF):

Den tekniske udvikling har forstærket det problem, vi her står med. Kopiering af lyd-bånd og videofilm får den følge, at man undrager sig afgift til ophavsretshaverne. Vi er fuldt opmærksomme på og enige med forslagsstillerne i, at det er et problem, der bør ses på.

Det er jo således, at kvaliteten af overspilning både på kassettebånd og videobånd er så god, at man næppe kan kende forskel på original og kopi, og det er jo en meget udbredt trafik. I de fleste hjem har man efterhånden isenkram, som kan klare dette på et højt kvalitetsniveau. Men lad os slå fast, at det ikke er forbudt at kopiere til eget brug, det er helt lovligt. Den tekniske udvikling er desuden ikke standset endnu. Vi ved jo, at der er nye fremskridt lige om hjørnet, digitalisering, dobbelt kassetetræk, Super-VHS, og hvad det ellers hedder. Så problemet bliver måske endnu større, fordi kvalitetsniveauet stadig højnes. Vi er altså enige med forslagsstillerne i, at der her ligger et problemområde. Det vil jeg gerne sige lidt mere om ud fra en positiv synsvinkel.

Branchen kommer ind i en ond cirkel, når privat kopiering resulterer i små oplag; der bliver dårlig rentabilitet i udgivelserne, og det resulterer så endelig i færre udgivelser. Kunstnerne unddrages også en indtægt. Det er specielt et problem i et lille sprogområde som det danske. Dansk kultur, sang, musik og film er i forvejen hårdt trængt af udenlandske produktioner. Både producenter og kunstnere har vanskeligt ved at leve af at producere dansk. Kulturbombardementet fra de mange udenlandske kanaler gør det ekstra nødvendigt at værne om og styrke dansk kultur. Så langt så godt.

Men jeg må alligevel fremkomme med nogle betæneligheder omkring lovforslaget fra Det Radikale Venstre. Vil det f.eks. ikke være muligt at købe disse bånd pr. postordre? Hvordan vil man begrænse det? Det er for mig at se umuligt at stoppe en trafik, hvor man pr. postordre køber billige bånd og dermed unddrager sig denne afgift. Var det ikke mere rimeligt at afvente en EF-ordning, som tilsyneladende er under overvejelse, så vi kan få nogle ensartede regler, i hvert fald i EF-området?

Jeg må også nævne noget af det samme, som jeg gjorde, da vi sidst drøftede dette problemområde, og det er spørgsmålet om de ophavsretlige organisationers fordeling af vederlagene. Jeg nævnte dengang, at der for mig at se er en svaghed i den måde, man fordeler midlerne på. På en række lokalradioer, f.eks. med et kristent grundlag, spiller man en del musik, som ikke opfylder betingelserne for at få del i de midler, der uddeles nu. Derfor kan jeg frygte, at den fordeling af midlerne, der skitseres her, vil blive skæv. Altså, kunstnere og producenter, som ikke figurerer med ret mange udgivelser eller produktioner, vil ikke få del i dette her.

Og så er der de mange undtagelsesbestemmelser. Der bliver nævnt undtagelsesmuligheder for bånd til eksport, bånd til edb, kommerciel kopiering, bånd til undervisning, bånd til handicappede. Hvordan i alverden skal det styres? Jeg er bange for, at der vil blive udvist en gevaldig kreativitet, således at man kan forsyne hele nabolaget med bånd, der falder ind under disse undtagelsesbestemmelser.

Jeg er altså lidt betænkelig ved administrationen af ordningen, og Kristeligt Folkepartis stilling til forslaget vil være afhængig af, om vi får nogle tilfredsstillende svar på en række spørgsmål, vi vil stille i udvalget.

Marianne Jelved (RV):

Jeg må indlede med at sige, at jeg faktisk har glædet mig til denne stund. Jeg vil først sige tak for den tilslutning, der har været fra en del af ordførerne, og så håbe, at flere i Socialdemokratiet og SF vil kunne støtte lovforslaget, når vi kommer til den del af arbejdet.

Jeg synes, det var et ganske morsomt indlæg, hr. Søren Hansen havde, og det var et forventeligt indlæg. Jeg tillader mig derfor at starte med i mit svar på ordførertalerne at citere fra

[Marianne Jelved]

den beretning af 31. maj 1990, som Kulturudvalget afgav til lovforslag nr. L 185 fra folketingssamlingen 1989-90, et lovforslag, som S og SF havde fremsat, og som i øvrigt stort set fik en positiv modtagelse af alle partierne. Her udtaler et mindretal bestående af Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget bl.a.:

»Mindretallet har noteret sig, at kulturministeren i forbindelse med lovforslagets behandling har givet tilsagn om i folketingsåret 1990-91 at fremsætte et lovforslag om en vederlagsordning for blanke bånd.«

Nu har tingene jo meget sig på en måde, så det ikke er hr. Ole Vig Jensen, der er kulturminister, men både hr. Ole Vig Jensen og Det Radikale Venstre har følt sig stærkt forpligtet over for det tilsagn, som blev givet under behandlingen af lovforslaget i samlingen 1989-90.

Vi er jo ganske klar over, at den nuværende kulturminister har arvet en del sager fra den forhenværende kulturminister, men vi er også meget betænksomme, så vi vil skåne den nuværende kulturminister for en del af det arvegods, så derfor har vi påtaget os selv at følge sagen op, sådan som vi har givet tilsagn om på et givet tidspunkt.

Jeg er også fristet til ganske kort at citere, hvad De Konservatives og Venstres ordførere sagde ved førstebehandlingen af det omtalte lovforslag i samlingen 1989-90. Jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1989-90, sp. 7090, hvor Det Konservative Folkepartis ordfører, fru Eva Møller, siger:

»Og i denne omgang på dette område skyldes det også, at vi helst vil se ophavsretsområdet i en helhed, når nu ophavsretsudvalget er færdig her i marts måned. Jeg tror derfor på, at det vil være muligt i næste samling at finde en fælles løsning. Derfor kan jeg ikke medvirke til forslaget lige nu, selv om jeg har sympati og forståelse for de problemer, der rejses.«

Hr. Helge Sander var ordfører for Venstre, og jeg citerer den allersidste sætning i hr. Helge Sanders ordførertale ved førstebehandlingen, sp. 7093:

»Som allerede nævnt i forlængelse af ministerens indlæg vil vi sige nej i dag, men gerne være afventende.«

Dette for at understrege min overraskelse over den behandling, lovforslaget har fået i

dag af De Konservatives og Venstres ordførere.

Der er blevet rejst en del spørgsmål til dele af forslaget, bl.a. var kulturministeren inde på toldvæsenets muligheder for at klare forholdene vedrørende kontrol af bånd, der føres over grænsen eller importeres, og jeg skal erkende, at der her kan være et problem også i relation til det indre marked og til spørgsmålet om, hvilken form for grænsekontrol vi kan opretholde. Vi har drøftet det i den radikale gruppe, og det er vores håb, at vi kan få hjælp bl.a. fra skatteministeren og selvfølgelig også fra Kulturministeret, så vi kunne finde en løsning på dette eller i hvert fald analysere problemet mere, end vi har gjort på nuværende tidspunkt.

Der er også blevet rejst spørgsmål om de udenlandske rettighedshavere. Der er flere ordførere, der har været inde på det, og jeg mener også, at ministeren strejfede det på et tidspunkt. Det er jo sådan, at de lande, der er tilsluttet Bernerkonventionen, har nogle fælles erfaringer og fælles retningslinier for, hvordan man håndterer dette. Man kan gå til ophavsretslovens almindelige regler, § 60, som handler om en vis gensidighed imellem de lande, som giver udenlandske kunstnere og andre rettighedshavere del af et vederlag af denne karakter. Det er vistnok sådan – men det kan vi jo få undersøgt under udvalgsarbejdet – at hvis danske rettighedshavere får vederlag fra et givet land tilsluttet Bernerkonventionen, bør udenlandske rettighedshavere fra det pågældende land også have del i vederlaget i Danmark.

Vi har i Det Radikale Venstre utrolig stor tilid til Kulturministeriets embedsmænd, også på dette område, fordi de i virkeligheden har stor erfaring med at klare den type problemer, da det jo ikke er det eneste sted, vi har spørgsmål af denne art.

Så vil jeg lige tillade mig at minde om, at det ikke er så længe siden, at dette Folketing vedtog noget nyt om biblioteksvederlag. Dette er jo egentlig en parallel situation, så det skulle undre mig meget, om vi ikke kunne finde en løsning under udvalgsarbejdet. Jeg er i hvert fald ikke i tvivl om, at det kan lade sig gøre.

Så har det været gjort til et problem: Hvad med den tiltagende grænsehandelsproblematik? Det samme spørgsmål blev rejst i samlingen 1989-90, da vi behandlede S' og SF's for-

[Marianne Jelved]

slag; i mellemtiden er der altså sket en hel del på grænsehandelsområdet. Jeg undrer mig lidt over at skulle høre den type argumentation nu, hvor vi har nedsat eller harmoniseret eller tilpasset, hvad vi nu vil kalde det, benzinpriserne, og det er helt klart, at grænsehandelsproblemerne er langt, langt mindre i dag, end de var, da vi behandlede lovforslaget i foråret 1990. Vi har fjernet punktafgifterne på dette område; Tyskland har i forvejen afgifter på deres bånd. Spørgsmålet er, om det overhovedet bliver så stort et problem.

Så kan man sige: Hvad med de bånd, som udbydes meget billigt syd for grænsen? For at tage højde for det er der jo netop en formulering i lovforslaget om, at man også kan variere vederlaget i forhold til salgsprisen netop for ikke at få en øget grænsehandel på dette område. Der er faktisk taget højde for den kritik eller problematisering af grænsehandelsproblemet, som er kommet til udtryk.

Så har der været ønske om, at man afventer EF, hvis de nu arbejder med et direktiv – eller det gør de formentlig, når det bliver sagt, det vil jeg ikke sætte spørgsmålstegn ved. I den forbindelse vil jeg gøre opmærksom på, at stort set alle EF-lande har vederlag på disse bånd i dag. Holland har det, Frankrig har det, Portugal har det, Italien har det. I øjeblikket – i disse uger og dage – behandler regeringerne i Belgien og Spanien forslag, der ligner det foreliggende. Så der er altså snart ikke andre tilbage end Danmark, som ikke har løst dette problem. Uden for EF har Finland, Norge, Sverige, Ungarn og Australien det. Selv i USA behandler Senatet for tiden et forslag om disse afgifter – godt nok kun på digitalbånd, men det er dog med henblik på en fremtidig udvikling.

Så har der været rejst spørgsmål om, hvad størrelsen af vederlaget skal være. Jeg mener helt klart, at det ikke er noget, politikerne overhovedet skal blande sig i. Der er en institution, der hedder Tvangslicensnævnet, som har hjemmel til at fastsætte disse vederlag. Det sker efter en ganske bestemt procedure, som jeg mener også kan bruges i denne sammenhæng.

Jeg kan se, at min taletid er ved at være løbet ud, så jeg skal skynde mig at nå at sige, at der har også været sat spørgsmålstegn ved, hvordan man fordeler disse midler. Jeg må sige, at

de organisationer, som i øjeblikket beskæftiger sig med denne type sager, har temmelig meget erfaring i netop disse spørgsmål. I øjeblikket, altså i år, fordeler Koda 11-12 mio. kr. og Gramex 6-7 mio. kr. til kulturelle formål. Det er ikke noget, vi skal blande os i. Det er der retningslinjer, erfaringer og praksis for. Og i øvrigt er det jo tanken, at den ene tredjedel af vederlaget skal gå til nye kunstnere, eksperimenterende kunstnere, unge kunstnere, altså ikke de mest etablerede.

Men der er altså stor erfaring på dette område. Det er ikke noget totalt nyt område. Nogle ordførere, specielt Fremskridtspartiets ordfører, taler om administrativt kaos og andre problemer. Jeg tror ikke, der findes noget område, som er så administrativt nemt at håndtere, fordi der ligger en lang praksis på området. Jeg har nævnt Koda og Gramex, vi kan også nævne Copydan, som er fuldt på højde med det her. Tidligere skønnede man, at omkring en halv procent af et givet vederlag skulle bruges til disse omkostninger.

Jeg tror, vi kan få en meget hurtig udvalgsbehandling, for jeg mener i virkeligheden, at det her er gammelt, meget vel gennemarbejdet stof, som de fleste af partierne har været meget involveret i tidligere. Så jeg håber, at vi kan gøre det rimelig hurtigt, så vi kan nå det mål, som vi alle sammen i virkeligheden er interesseret i.

(Kort bemærkning).

Michael Kock (FP):

Jeg har tre spørgsmål til fru Marianne Jelved:

Det første er: Hvorfor vil man ikke afvente det EF-direktiv, der er lige på trapperne?

Det andet er: Hvorfor bruger man Finland som reference? Hvorfor lægger man ikke afgiftsforslaget op ad det tyske, hvis det endelig skal være? Tyskland er trods alt vor nærmeste samhandelspartner og medlem af EF i modsætning til Finland. Og der er trods alt forskel på den tyske afgift på 65 øre pr. båndtime og den foreslåede afgift på 12 kr. pr. båndtime.

Det tredje er: Vil man støtte en generel betaling for biblioteksudlån for derigennem at beskytte kunstnernes værker?

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det aftvinger naturligvis respekt, når et parti føler sig forpligtet af et givet tilsagn. Det aftvinger respekt, at man ikke løber fra det, at man følger sagen op, som man havde lovet. Og man gør det oven i købet, selv om man ikke længere er i samme position, som da tilsagnet blev givet. Men det udelukker jo ikke, at man gør det på en ordentlig facon.

Marianne Jelved (RV):

Til hr. Michael Kock vil jeg sige, at jeg kan ikke se nogen egentlig grund til at vente på EF.

Forhistorien til dette lovforslag er jo temmelig lang, og vi har – som jeg også har refereret til – arbejdet temmelig grundigt med det i 1989-90, og der var også en grundig udvalgsbehandling. Altså, der er ikke noget nyt i det, når jeg nu mener at kunne dokumentere, at de fleste EF-lande har afgifter på det der. Der er to andre lande, der arbejder internt i deres regeringer med et forslag. Jeg kan ikke se nogen begrundelse for, at vi skal vente på EF. I øvrigt er Det Radikale Venstre ikke imod EF, men vi har heller ikke noget imod at tage teten i EF, og det kunne vi jo lige så godt her.

Så bliver der spurgt: Hvorfor Finland og ikke Tyskland? Og der bliver refereret til afgiftsniveauet. Jeg vil sige, at der jo ikke er lagt noget niveau i lovforslaget. Man har skelet meget kraftigt til selve modellen i Finland, men ikke til afgiftsniveauet. Det har vi overhovedet ikke taget stilling til i dette lovforslag. Der er nævnt, hvad det giver i provenu i Finland, i Tyskland osv., men jo ikke, hvilket afgiftsniveau det skal lægges på. Det blev der heller ikke taget stilling til i det tidligere lovforslag.

Omkring biblioteker: Nej, vi har ikke nogen forestillinger om at skulle pålægge den type generelle afgifter. Men lad os da drøfte Fremskridtspartiets forslag under udvalgsarbejdet.

Til hr. Søren Hansen kan jeg kun sige: Ja. Og det ja kan dække over mange ting.

(Kort bemærkning).

Michael Kock (FP):

Fru Marianne Jelved siger, at der ikke er taget stilling til niveauet for afgiften i lovforslaget. Men i bemærkningerne til lovforslaget står der ikke desto mindre, at »en vis vejledning kan hentes . . .«, og »Udvalgets flertal foreslog

. . .«, og så fortsætter det med: »Flertallet foreslog på denne baggrund et vederlag på 8 øre pr. minut for lydband og 20 øre pr. minut for videobånd.« Og tilsvarende står der om den finske afgift, at »dette svarer i dansk valuta afrundet til henholdsvis 5 og 7 øre.« Det er den vejledning, der henvises til i lovforslaget. Men hvis det overhovedet ikke skal tages som udtryk for intentionerne bag lovforslaget, er jeg da meget lettet. Det vil jeg gerne vide.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Nu har jeg ikke lovforslaget i hånden, det ligger nede på min plads, men jeg synes lige, at vi skal vende nogle ord om det i udvalget, for sådan som jeg husker det, er det ophavsretsudvalget, som har lavet en betænkning, der har været inde på det her. Men lad os se på det. Der har ikke fra politisk hold været ønske om at lægge sig fast på et eller andet bestemt antal kroner og øre.

Hermed sluttede forhandling.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 73:

Forslag til lov om ændring af lov om patientforsikring.

Af sundhedsministeren (Ester Larsen).
(Fremsat 30/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Hanne Andersen (S):**